

О.О. Пукліна, А.В. Буйських

КЕРАМІКА З РОЗКОПОК БЕРЕЗАНІ У ЗБІРЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Вводиться до наукового обігу керамічна колекція з розкопок давньогрецького поселення на о. Березань, що зберігається в Національному музеї історії України.

К л ю ч о в і с л о в а: Північне Причорномор'я, грецька колонізація, Борисфен, східногрецька кераміка.

Колекція Національного музею історії України (далі — НМІУ) має зібрання предметів, що походять з розкопок давньогрецького поселення на о. Березань (античний Борисфен) і досі невідомі широкому загалу фахівців. Незважаючи на незначну кількість експонатів (49 екз.), вони заслуговують на публікацію, оскільки додають нової інформації про основні напрямки надходження імпортованої керамічної продукції до Борисфена в VI ст. до н. е. Цікава також і історія походження колекції, оскільки вона відображає процес формування багатьох археологічних колекцій НМІУ.

Один експонат — фрагментований арибалічний лекіф (інв. № Б 2754) походить зі старих музейних зібрань. Він був записаний під № 540 у Каталозі Вищих жіночих курсів як дарунок доктора Б.С. Козловського у лютому 1914 р. разом зі значною колекцією предметів із Керчі. Пізніше колекція Вищих жіночих курсів (функціонували у 1878—1889 рр. та 1906—1918 рр.) потрапила до Київського художньо-промислового і наукового музею і була взята за основу збірки нинішнього НМІУ. Всі інші експонати були передані з Одеського історико-археологічного музею за актом від 12.04.1946 р., і мають інвентарні номери Каталогу Одеського археологічного музею. Серед них колекція Б 2795, що складається з 14 предметів і походить з розкопок Е.Р. Штерна на о. Березань у 1905—1909 і 1913 рр., у період активного дослідження стародавнього поселення. До наступних надходжень належить ніжка-підставка тарілки (інв. № Б 2756) з розкопок Березані 1928 р., коли на острові працювала експедиція Народного комісаріату про-

світи УСРР та Державної академії історії матеріальної культури (Москва—Ленінград) під керівництвом М.Ф. Болтенка. Колекція з розкопок о. Березань, що зберігається в НМІУ, загалом відтворює складний процес дослідження та зберігання в різних установах експонатів цієї унікальної пам'ятки.

Переважна більшість експонатів представлена фрагментами кераміки північноіонійського походження¹ відкритих і закритих форм. До відкритих належать фрагменти колонних кратерів, розписаних у стилі *Late Wild Goat*, який, як вважається, домінував у розписі парадного посуду на території Північної Іонії від 80-х до 60-х рр. VI ст. до н. е. (Ploug 1973, pl. 14; Alexandrescu 1974, pl. 6, 60—61; Thalmann 1977, pl. 11—12; Cook, Dupont 1998, p. 51 ff.). Це декоровані безперервним меандром вінця з язичковим орнаментом під ними (інв. №№ Б 5329, Б 5328; рис. 1, 1, 2), ручка з декором у вигляді трикутників на площадці, що виступає за краєм (інв. № Б 2795/14; рис. 1, 5). До цієї ж категорії посуду належать і стінки двох кратерів з фризовим розписом, виконані, однак, у різній манері. Зазначимо, що ці посудини містили лише один центральний фриз. Стінка кратера (інв. № Б 5969; рис. 1, 3) із зображенням задніх ніг козла і щільним заповненням декором тла посудини у вигляді великих плямоподібних розеток імітує чорнофігурний вазопис середньокоринфського стилю. Такі кратери вже відомі за знахідками на Березані (Борисфен-Березань 2005, кат. № 35). Стінка

¹ Зазначимо, що точне встановлення центрів виробництва розписного посуду виходить за межі цієї публікації, оскільки потребує спеціальних аналізів керамічного тіста та фундаментальної порівняльної бази даних.

Рис. 1. Березань. Фрагменти північноіонійських кратерів

другого кратера також містить розпис у фризі, на якому зображували зазвичай двох тварин. Збереглася частина тулуба козла, який пасеться, доповнена багатим орнаментом у вигляді численних і різноманітних крапкових розеток, хрестиків і свастики (інв. № Б 2795/13; рис. 1, 4). Зважаючи на особливості декору з пурпуром на тулубі тварини у вигляді прямокутника, можна зазначити, що розпис цього кратера загалом продовжує традиції північноіонійських (еолійських?) майстерень, які від самого початку VI ст. до н. е. спеціалізувалися на випуску великого розписного посуду — так зв. Лондонських диносів (див.: Iren 2002, S. 165 ff.; особливо: Kerschner 2006, p. 109 ff.). Стінка кратера, про яку йдеться, пізніша за часом, проте і вона, як видається, за своїми стилістичними особливостями не виходить за межі кінця першої чверті цього століття.

Зі стилем *Late Wild Goat* пов'язаний також випуск ще однієї форми відкритого посуду — тарілок. Фрагменти тарілок із розірваним меан-

дром по краю (група I, за Ф. Утілі) чи не найчисленніші в широкій номенклатурі північноіонійського імпорту і, окрім Березані (див. напр.: Чистов 2006, илл. 2 и сл.), добре відомі на багатьох причорноморських та середземноморських пам'ятках першої половини VI ст. до н. е. (Dugas 1935, pl. 43, 19—22; Boardman, Hayes 1966, pl. 34—36; Ploug 1973, pl. 15; Alexandrescu 1974, pl. 12, 122; Schaus 1985, pl. 20, 333—335; Сидорова 1992, рис. 2—4, с. 138; Cook, Dupont 1998, p. 53; Utili 1999, S. 22—24, Abb. 8—10; Vujskikh 2007, Taf. 61, 8—12). Такі тарілки або блюда мають плоский відігнутий (інв. №№ Б 5332, Б 5331, Б 5333, Б 2757; рис. 2, 1—3, 5) або загнутий до середини край (інв. № Б 2759; рис. 3, 1). Вони могли мати кільцеподібне дно (рис. 2, 1, 2) чи високу ніжку-підставку (інв. № Б 2756; рис. 2, 4), діаметр 20,0—26,0 см. Фрагменти тарілок із зібрання НМІУ не містять фризового розпису, а декоровані лише смужками лаку з центральною смугою пурпуру, в одному випадку — ще й смугою білої фарби та великою квіткою лотоса

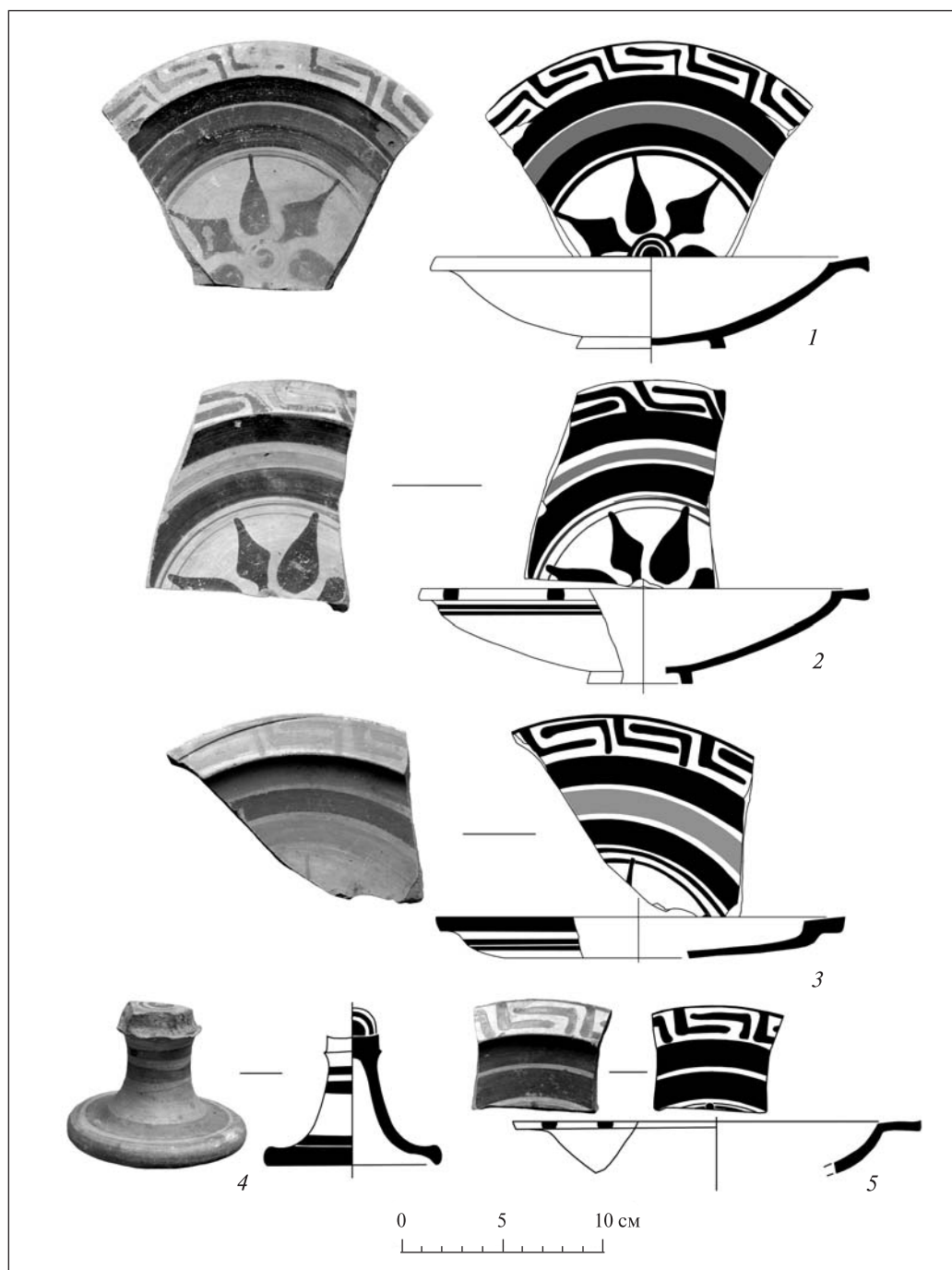

Рис. 2. Березань. Фрагменти тарілок і блюд стилю *Late Wild Goat*

в центрі дна (рис. 3, 1). Стилістично до цієї ж групи належать і тарілки з лаковими смугами та центральною квіткою лотоса на внутрішній поверхні (інв. №№ Б 2758, Б 2760; рис. 3, 2, 3).

Описана схема декору вказує на те, що всі тарілки датуються пізнішим часом існування цього різновиду північноіонійської керамічної продукції: в межах другої чверті VI ст. до н. е. — до 560-х рр. Додатковим аргументом на користь такого датування є знахідка подібної тарілки в некрополі Ольвії (Книпо-

вич 1940, с. 97, рис. 8), де найраніші поховання з'являються саме близько середини століття. А за останніми даними, фрагменти тарілок із розірваним меандром знайдені в закритих комплексах Ольвії і початку третьої чверті цього століття.

Відкриті форми представлені ще і невеликим фрагментом чаші з крапковими розетами (інв. № Б 5324; рис. 3, 5). Незважаючи на її невеликі розміри, наявність смужок білої фарби на внутрішній стінці вказує, що цей фрагмент

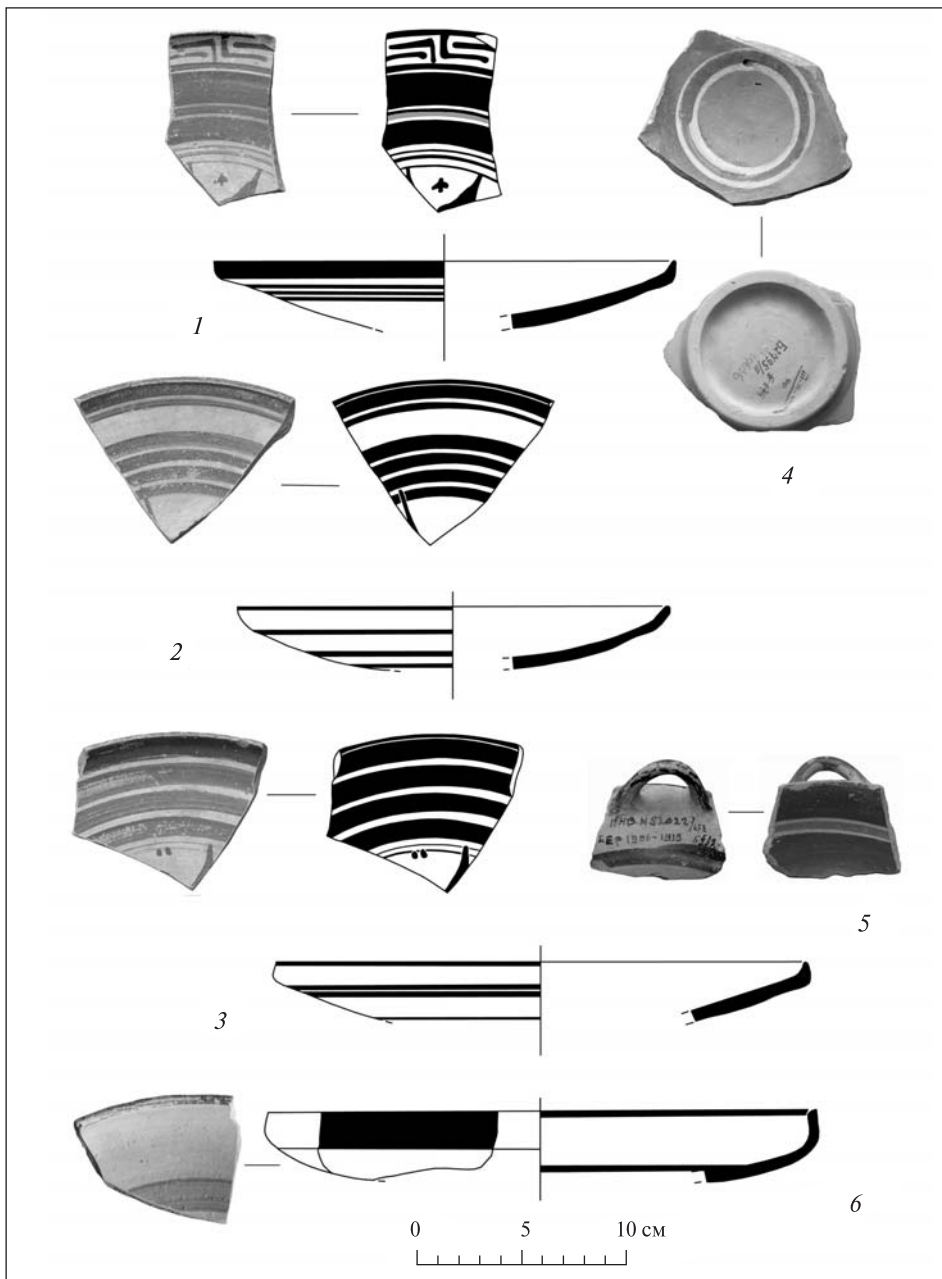

Рис. 3. Березань. Фрагменти північноіонійських тарілок і чаш

належить посудині першої половини VI ст. до н. е. (Cook, Dupont 1998, р. 27), оскільки ближче до середини століття білу фарбу не застосовували. Чаші добре відомі за масовими знахідками на Березані (Доманский, Виноградов, Соловьев 1989, рис. 7, 5; Борисфен-Березань 2005, кат. № 42—44), а також в ранніх культурних нашаруваннях Ольвії (Русяева 2006, рис. 168, 5). До дещо пізнішого часу, але також не пізніше середини того століття, відноситься й дно тарілки зі смугами білою фарбою, нанесеними на лак у центрі (інв. № Б 2795/11; рис. 3, 4). В межах другої половини VI ст. до н. е. слід датувати вертикальний край вели-

кої миски, прикрашеної смугами лаку зовні і всередині (інв. № Б 2761; рис. 3, 6). Знахідки таких мисок типові для керамічних комплексів пізньоархаїчних пам'яток.

Закритий посуд стилю *Late Wild Goat* репрезентований фрагментами двох найпопулярніших форм — столовими амфорами та ойнохоями. Від амфор збереглися три фрагменти горл з декором у вигляді плетінки (інв. №№ Б 5967, Б 2795/2, Б 2795/3; рис. 4, 1—3), двоствольна ручка з рисками лаку (інв. № Б 2795/1; рис. 4, 6) і, ймовірно, стінка з зображенням козла з повернутою назад головою, який припав на передні ноги (інв. № Б 5336; рис. 4, 7). До речі, таку

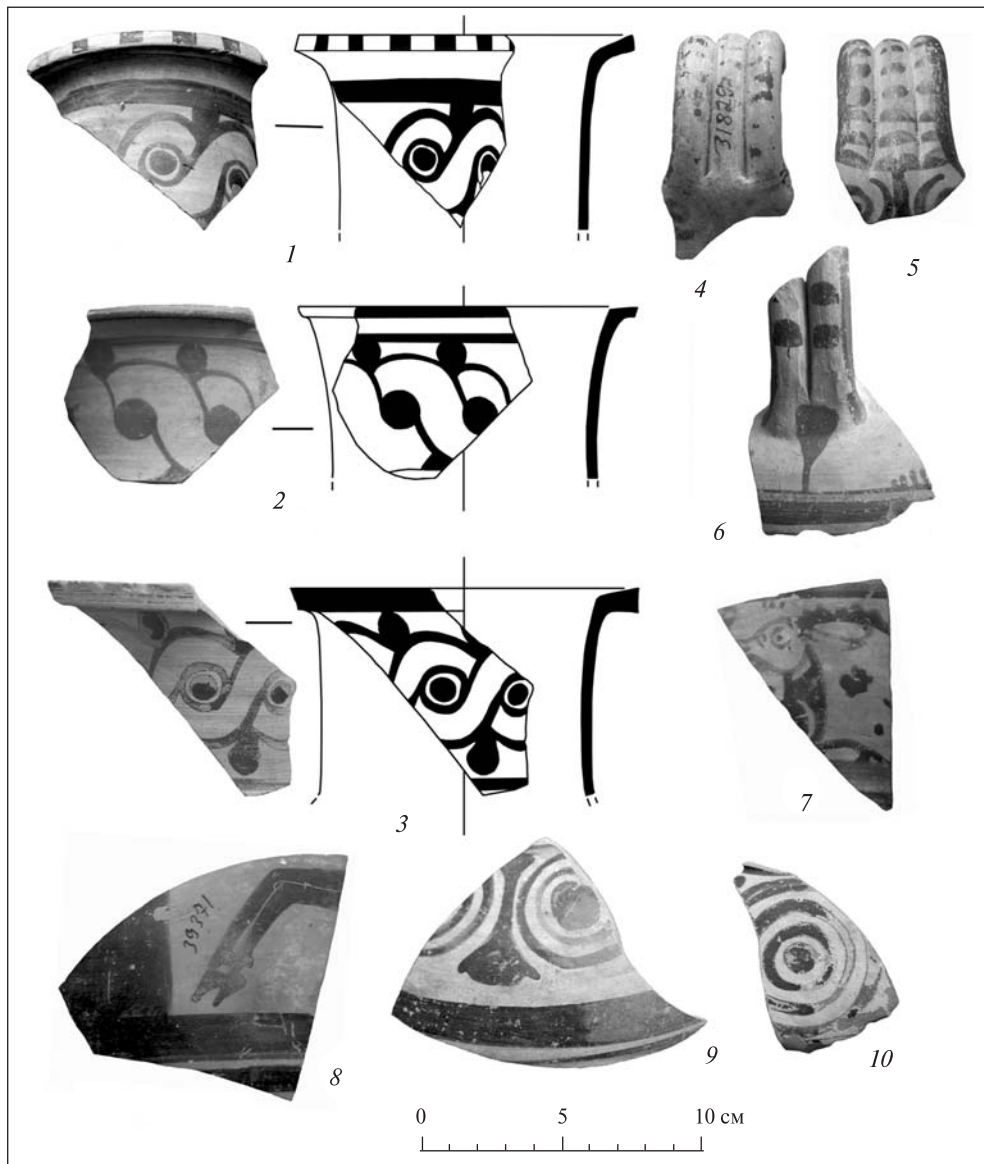

Рис. 4. Березань: 1–7 — фрагменти столових амфор і ойнохой стилю *Late Wild Goat*; 8 — стінка клазоменської столової амфори; 9, 10 — стінки північноіонійських столових амфор

саме схему декору горла могли мати й ойнохой, від яких збереглися фрагменти трьохствольних ручок (інв. №№ Б 2795/12, Б 5966; рис. 4, 4, 5). Датування такого посуду, зазвичай з фризовим розписом тулуба, не виходить за межі першої третини VI ст. до н. е. (Cook, Dupont 1998, p. 55, fig. 8. 20). Масові знахідки його добре відомі в березанській колекції (Борисфен-Березань 2005, кат. № 51–53; Чистов 2006, рис. 12, 20).

Серед значної кількості північноіонійських центрів, які постачали розписний посуд до Північного Причорномор'я, значне місце по праву посідають Клазомени. До продукції Клазомен відноситься фрагмент стінки столової амфори з зображенням протоми крилатого коня. На фрагменті вціліло лише зображення передніх ніг, розвернутих ліворуч (інв. № Б 27–2005; рис. 4, 8).

Такі амфори відносяться до класу Кніпович (групи Темрюк), за Р. Куком (Cook 1933–1934, p. 136–137). Відомі вони переважно за розкопками саме північнопричорноморських поселень і некрополів, зокрема, Березані (Копейкина 1979, с. 17–18). До іншої групи північноіонійських столових амфор, що належить до ще й досі не встановлених центрів виробництва, в колекції НМІУ відносяться дві стінки. Це фрагменти плічок посудин з орнаментами у вигляді концентричних кіл, між якими розміщені квітки чи бутони лотоса (інв. №№ Б 2762, Б 2764; рис. 4, 9, 10). Такі амфори були поширені в середині — на початку третьої чверті VI ст. до н. е. та добре відомі в регіоні (див., напр.: Alexandrescu 1978, pl. 2, 13, 14; Скуднова 1988, кат. 4; Bujskikh 2007, Taf. 60, 3–5).

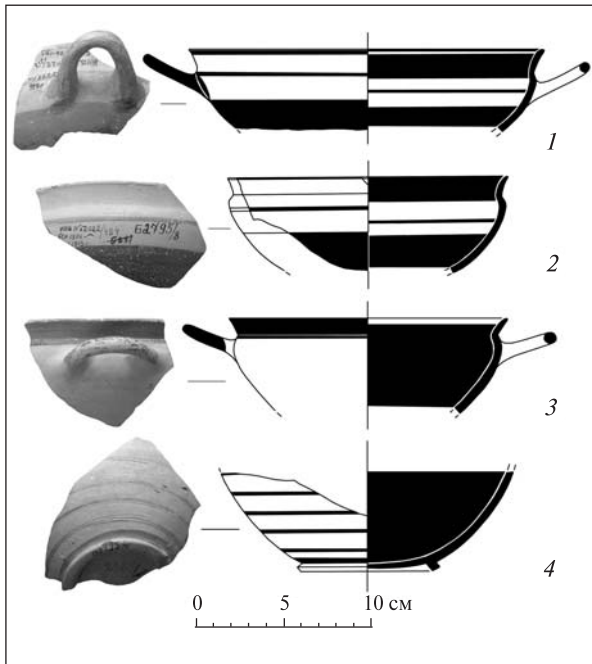

Рис. 5. Березань. Фрагменти іонійських кіліків

До невизначених центрів виробництва широкого іонійського загалу належать і фрагменти так зв. іонійських кіліків (інв. №№ Б 2795/10, Б 2795/8, Б 2795/9; рис. 5, 1–3) групи В 1, за Віларом-Вале (Villard, Vallet 1955, p. 21 ff., fig. 4). За формою посуду, а також комбінацією смужок лаку зовні та всередині або суцільним покриттям лаком внутрішньої стінки, всі ці фрагменти датуються другою—третьою чвертями VI ст. до н. е. (Boardman, Hayes 1966, type X, kat. Nr 1277 ff.). Вони добре відомі за масовими знахідками, зокрема цілих форм, з розкопок Березані (Борисфен-Березань 2006, кат. № 22, 23). Найвірогідніше, до відкритої форми такого само або близького типу належить і придонна частина кіліка або чаші з суцільним лаковим покриттям всередині і тонкими смугами лаку на зовнішній стінці (інв. № Б 2795/7; рис. 5, 4).

До іонійської кераміки зі смужками, яка датується другою половиною VI ст. до н. е., відноситься невеликий кулястий арибалічний лекіф з відбитими горлом і ручкою (інв. № Б 2754; рис. 6, 1) і смугами лаку на тулубі та хвилястим орнаментом на плічках. До цього ж типу кераміки належить і стінка великої закритої посудини з аналогічним хвилястим декором на плічках (інв. № Б 2767; рис. 6, 2). Знахідки такого посуду — також масові на різних пам'ятках пізньоархаїчного часу, і вони слугують надійним індикатором для датування комплексів, у яких їх знайдено, саме означен-

ним часом (Скуднава 1988, кат. № 174; Сидорова 1992, с. 162, рис. 16). До ранішого часу, найімовірніше, відноситься нижня частина іонійського глека (ольпи?) видовженої форми зі смугами лаку (інв. № Б 2755; рис. 6, 3). Таке припущення ґрунтується на спостереженні за морфологією форми цього посуду, яка у другій половині VI ст. до н. е. суттєво змінюється — він стає нижчим та має тонші стінки.

Кераміка південноіонійського походження представлена також горлом столової амфори стилю Фікеллура (інв. № Б 5327; рис. 7, 1) і трьома стінками від подібних амфор з декором у вигляді півмісяців (інв. №№ Б 6589, Б 2766, Б 2765; рис. 7, 2–4). На горлі — двофасадне зображення простого меандру, що був характерним для декількох груп ваз цього стилю. Проте, враховуючи відсутність стінок з розписом, за якими і встановлюється належність до конкретної групи, можна лише констатувати, що

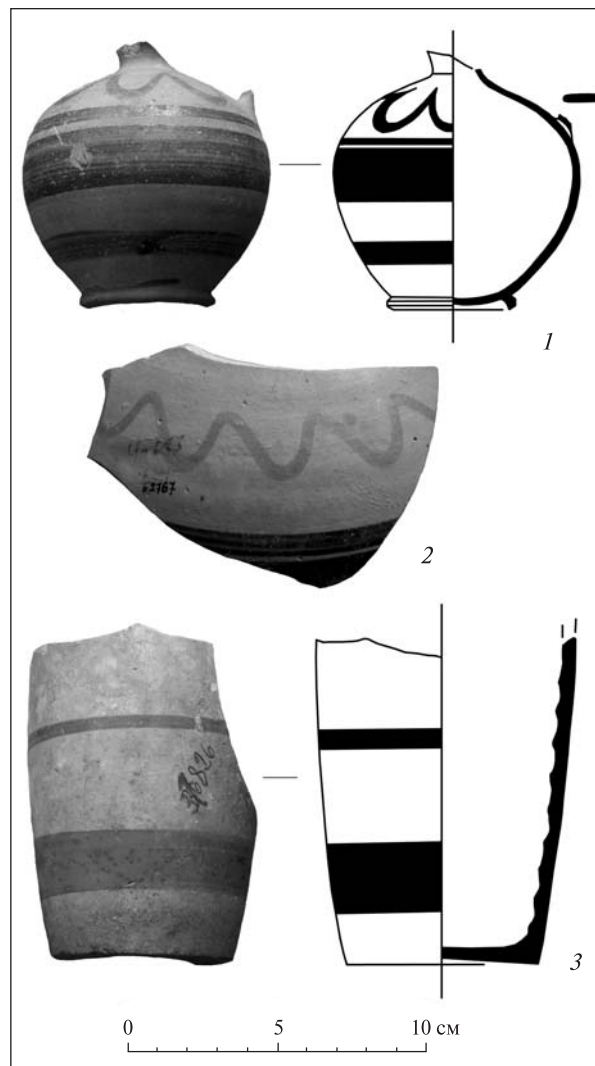

Рис. 6. Березань. Проста смугаста кераміка

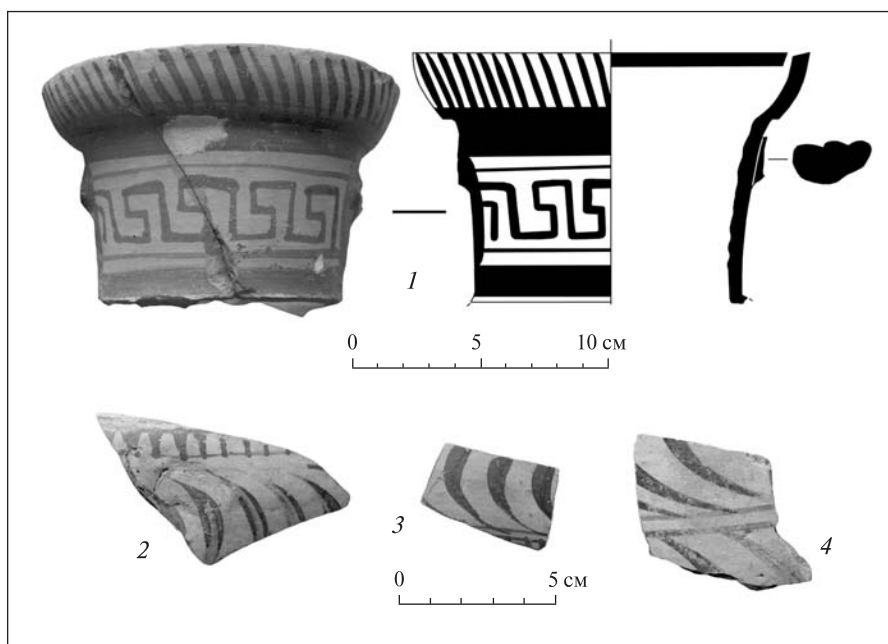

Рис. 7. Березань, стиль Фікеллур: 1 — горло амфори; 2–4 — стінки амфор

горло відноситься до амфори, що датується часом після середини VI ст. до н. е. (Cook 1936, р. 59, pl. 15, b). Що ж до стінок з декором у вигляді півмісяців, в одному випадку — з подвійним і розвернутим в різні сторони (рис. 7, 4), то можна констатувати, що цей різновид фризового розпису з'явився в репертуарі декоративних елементів стилю Фікеллур практично від самого початку його виникнення, від 60-х рр. VI ст. до н. е., і проіснував майже до кінця того століття (Cook, Dupont 1998, р. 79).

Крім керамічних фрагментів східногрецького походження, в колекції НМІУ є фрагменти хіоського розписного посуду, які представлені двома формами — кубками та канфарами. Після публікації колекції хіоської розписної кераміки з розкопок Березані, що зберігається в Державному Ермітажі (Ильина 2005), ця пам'ятка стала однією з найрепрезентативніших за якісним та кількісним складом цієї групи кераміки VI ст. до н. е. І фрагменти, що публікуються нами, доповнюють цю інформацію. Найранішим є фрагмент кубка, виконаний у резервному стилі. Зберігся лише орнамент тла — розетки і скісні штрихи вздовж краю на лицьовому боці та розкритої квітці лотоса, виконані з використанням додаткових фарб, — на внутрішньому (інв. № Б 5319; рис. 8, 3). Такі кубки датуються першою чвертю VI ст. до н. е. (Lemos 1991, pl. 89, Nr 675; Ильина 2005, № 18, 21). Дещо пізнішим часом, після 580-х рр. до н. е., датуються фрагменти кубків без орнаменту тла, ймовірно, з зображенням однієї фі-

гури (людини чи тварини) і орнаментом у вигляді смужки з крапками вздовж краю (інв. №№ Б 5322, Б 5318; рис. 8, 1, 2) (Lemos 1991, pl. 127, Nr 952; Ильина 2005, № 70).

До другої чверті VI ст. до н. е. відносяться фрагменти фіал (інв. №№ Б 5323, Б 5326; рис. 8, 4, 5), внутрішня стінка яких багато прикрашена фризами з розетками і квітами лотосів на їхньому тлі, а також смугами з крапками, нанесеними яскравою білою фарбою (Ильина 2005, № 116—117). До цього ж часу може належати ще й фрагмент стінки кубка зі смугами білої фарби на внутрішній стінці (інв. № Б 2768; рис. 8, 6). Дно глечика з білим тлом (інв. № Б 5321; рис. 8, 8) типове для значної серії мініатюрних посудин, поширених у другій половині VI ст. до н. е. (Ильина 2005, № 229 и сл.). Слід відзначити також денце горщика з орнаментом у вигляді кошика променів (інв. № Б 2795/5; рис. 8, 7). Такі невеликі горщики, характерні для чорнофігурного стилю у хіоському вазописі, були поширені наприкінці другої — початку третьої чверті того століття. Крім Березані, вони відомі в Ольвії (Скуднава 1988, кат. № 222; Lemos 1991, pl. 217, Nr 1641—1645; Ильина 2005, № 202; Русяева 2006, рис. 170, 4).

Кераміка материкової Греції представлена фрагментами двох мініатюрних коринфських посудин. Це — верхня частина арибала з язичковим орнаментом під горлом і смугами лаку та червоної фарби (інв. № Б 2795/6; рис. 8, 9). Він відноситься до типу лінійних арибалів, поширених переважно у ранньоко-

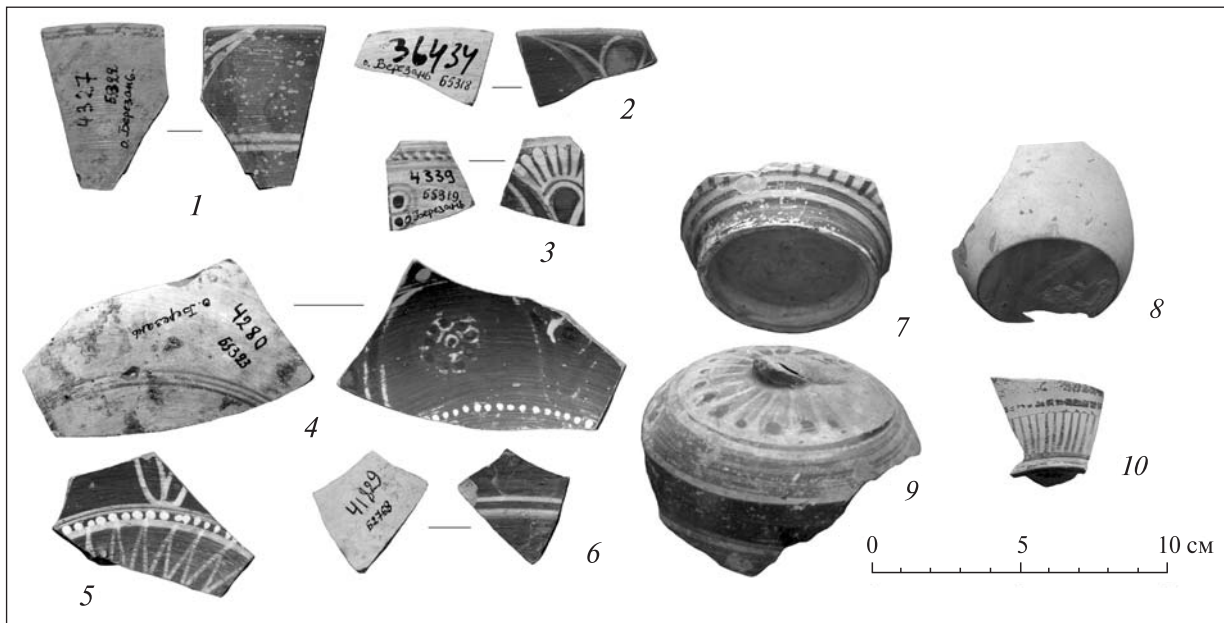

Рис. 8. Березань: 1–8 — фрагменти хіоського посуду; 9, 10 — фрагменти коринфських арибала та скіфоса

ринфський та середньокоринфський час, не пізніше 570-х рр. (Rayne 1931, р. 291; Dehl-von Kaenel 1995, Nr 267). Такі арибали також уже відомі за знахідками на Березані (Борисфен-Березань 2005, кат. № 73). Фрагмент придонної частини скіфоса з тонким променистим орнаментом, відділеним тонкими смужками від зображення на фризі, відноситься до пізньокоринфського часу (інв. № Б 2795/4; рис. 8, 10). Такі форми були поширені протягом VI ст. до н. е., але таке сполучення декоративних елементів характерне саме для того часу (Dehl-von Kaenel 1995, Nr 1859).

Таким чином, матеріали з розкопок давньогрецького поселення на о. Березань, що зберігаються в НМІУ і представлені переважно фраг-

ментами розписного посуду східногрецького походження першої половини VI ст. до н. е., доповнюють і збагачують наші уявлення про склад ранньої кераміки цієї визначної пам'ятки грецької колонізації Північного Причорномор'я. Тут доречно нагадати думку Е.Р. Штерна про керамічну колекцію Березані: «Березанская керамика» заслуживает самого тщательного изучения: она дает нам ключ к разъяснению многих темных вопросов в области культурных сношений греческого мира в VI в. до Р. Х.» (Штерн 1909, с. 55). Сторіччя, що минуло, лише підтвердило справедливості цих слів. Крім того, розглянута добірка становить інтерес і з огляду історії розвитку вітчизняної музейної справи, оскільки віддзеркалює складний шлях формування античного розділу колекції НМІУ.

Борисфен-Березань. Начало античной эпохи в Северном Причерноморье. Каталог выставки в Государственном Эрмитаже 23 июня — 11 сентября 2005 г. — СПб., 2005.

Доманский Я.В., Виноградов Ю.Г., Соловьев С.Л. Основные результаты работ Березанской экспедиции // Итоги археологических экспедиций. — Л., 1989. — С. 33—60.

Ильина Ю.И. Хиосская керамика из раскопок на острове Березань // Борисфен-Березань. Археологическая коллекция Эрмитажа. — СПб., 2005. — Т. 1. — С. 70—173.

Книпович Т.Н. Некрополь в северо-восточной части ольвийского городища (по раскопкам 1937 г.) // СА. — 1940. — 6. — С. 92—106.

Копейкина Л.В. Развитие чернофигурного стиля в клазоменской керамике (по материалам из раскопок на о. Березань) // Из истории Северного Причерноморья в античную эпоху. — Л., 1979. — С. 7—25.

Русяева А.С. Восточногреческая керамика // Древнейший теменос Ольвии Понтийской. — Симферополь, 2006. — С. 162—168 (МАИЭТ. — Suppl. 2).

Сидорова Н.А. Керамика архаического периода из раскопок Пантикапея 1965—1985 гг. (кроме аттической чернофигурной) // СГМИИ. — 1992. — 10. — С. 131—172.

Скуднова В.М. Архаический некрополь Ольвии. — Л., 1988.

Чистов Д.Е. Работы на острове Березань археологической экспедиции Государственного Эрмитажа в 2004 г. // Материалы Березанской (Нижнебугской) античной археологической экспедиции. — СПб., 2006. — Т. 1. — С. 57—112.

- Штерн Э.Р.* Раскопки на о. Березани // ОАК за 1906 г. — СПб., 1909. — С. 50—58.
- Alexandrescu P.* La céramique d'époque archaïque et classique (VIIe — IVe s.). — București; Paris, 1978 (Histria. — IV).
- Boardman J., Hayes J.* Excavations at Tocra 1963—1965. The Archaic Deposits I. — Oxford, 1966.
- Bujskikh A.* The Earliest East Greek Pottery from Olbia Pontica // Frühes Ionien. Eine Bestandsaufnahme. — Mainz, 2007. — S. 499—510.
- Cook R.M.* A List of Clazomenian Pottery // BSA. — 1933—1934. — 34. — P. 123—152.
- Cook R.M.* Fikellura Pottery // BSA. — 1936. — 34. — P. 1—99.
- Cook R.M., Dupont P.* East Greek Pottery. — London; New York, 1998.
- Dehl-von Kaenel Ch.* Die archaische Keramik aus dem Malophoros-Heiligtum in Selinunt. — Berlin, 1995.
- Dugas Ch.* Les vases orientalisants de style non mélien (Délos XVII). — Paris, 1935.
- Iren K.* Die Werkstatt des Londoner Dinos: eine phokäische Werkstatt? // IstMitt. — 2002. — Bd. 52. — S. 165—207.
- Kerschner M.* On the Provenance of Aiolian Pottery // Villing A., Schlotzhauer U. (eds.). Naukratis: Greek Diversity in Egypt. Studies on East Greek Pottery and Exchange in Eastern Mediterranean. — London, 2006. — P. 109—126.
- Lemos A.* Archaic Pottery of Chios. The Decorated Styles. — Oxford, 1991.
- Payne H.* Necrokorinthia. A Study of Corinthian Art in the Archaic Period. — Oxford, 1931. — Sukas II.
- Ploug G.* The Aegean, Corinthian and Eastern Greek Pottery and Terracottas. — København, 1973.
- Schaus G.P.* The East Greek, Island, and Laconian Pottery. — Philadelphia, 1985 (Cyrene. — Vol. II).
- Thalmann J.P.* Céramique trouvée à Amathonte // Greek Geometric and Archaic Pottery found in Cyprus. — Stockholm, 1977. — P. 65—86.
- Villard M.F., Vallet G.* Lampes du VIIe siècle et chronologie des coupes ioniennes — V // Mélanges d'archéologie et d'histoire. — 1955. — 67. — P. 7—34. — Megara Hyblaea.
- Utili F.* Die archaische Nekropole von Assos. — Bonn, 1999 (Asia Minor Studien. — Bd. 31).

Надійшла 18.03.2010

О.А. Пуклина, А.В. Буйских

КЕРАМИКА ИЗ РАСКОПОК БЕРЕЗАНИ В СОБРАНИИ НАЦИОНАЛЬНОГО МУЗЕЯ ИСТОРИИ УКРАИНЫ

Вводится в научный оборот небольшая коллекция античной расписной керамики, найденной на о. Березань и хранящейся в собрании Национального музея истории Украины. Она состоит из частных пожертвований, а также материалов из раскопок под руководством Э.Р. Штерна и М.Ф. Болтенко, переданных в музей в 1946 г. Абсолютное ее большинство представлено фрагментами североионийской посуды открытых и закрытых форм — кратеров, столовых амфор, ойнохой, тарелок и блюд, а также ионийских киликов первой половины VI в. до н. э. Имеются фрагменты хийских столовых сосудов того же времени — кубков и чаш, а также коринфских — скифоса и арибалла. Южноионийская посуда — это фрагменты столовых амфор стиля Фикеллура второй половины VI в. до н. э. Публикуемая коллекция дополняет современные представления о составе березанских находок, отражая основные направления керамического импорта в VI в. до н. э.

O.O. Puklina, A.V. Buyskykh

CERAMICS FROM EXCAVATIONS AT BEREZAN IN THE COLLECTION OF THE NATIONAL MUSEUM OF HISTORY OF UKRAINE

A small collection of Ancient Greek painted ceramics found on Berezan Island and kept in the collection of the National Museum of History of Ukraine is presented for publishing. It contains private donations as well as materials from excavations under the supervision of E.R. Štern and M.F. Boltenko passed to the Museum in 1946. The absolute majority of it is represented by the fragments of the North Ionian opened and closed vessels: krateres, table amphorae, oinochoai, dishes and plates, and also Ionian cups of the first half of the 6th c. BC. There are fragments of Chiot tableware of the same period: of cups and bowls, and also of Corinthian vessels: of a skythos and an aryballos. The South Ionian vessels include fragments of table amphorae of Fikellura style of the second half of the 6th c. BC. The published here collection contributes to the contemporary knowledge on the structure of finds from Beresan, representing the main ways of ceramics import in the 6th c. BC.